

УДК 336.226.11

Романовська Ю.А.*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів**Вінницького торговельно-економічного інституту
Київського національного торговельно-економічного університету***Хомчук А.І.***студентка**Вінницького торговельно-економічного інституту
Київського національного торговельно-економічного університету***Romanovska Yuliia***Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance,
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of
Kyiv National University of Trade and Economics***Khomchuk Anna***Student,**Vinnytsia Institute of Trade and Economics of
Kyiv National University of Trade and Economics*

РЕГУЛЮЮЧА РОЛЬ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

THE REGULATORY ROLE OF TAX EXEMPTION IN THE SYSTEM OF PERSONAL INCOME TAX

АНОТАЦІЯ

У статті проведено аналіз податку на доходи фізичних осіб протягом останніх років. Представлено надходження податку на доходи фізичних осіб та військового збору до державного бюджету України, а також частку податку на доходи фізичних осіб у номінальному ВВП протягом 2014–2018 років. Досліджено механізм застосування податкових соціальних пільг під час оподаткування доходів фізичних осіб. Визначено проблеми соціально-регулюючої функції податку та принципу рівності всіх платників перед законом. Наведено шляхи підвищення податкових надходжень до бюджету. З'ясовано, що теперішня система оподаткування є соціально несправедливою стосовно малозабезпечених громадян України. Їхні доходи після оподаткування ПДФО навіть під час застосування ПСП не відповідають прожитковому мінімуму. Наведено тенденцію збільшення податкового тиску на фізичних осіб, що обмежує їх право на отримання податкової соціальної пільги.

Ключові слова: податок на доходи фізичних осіб, податкова пільга, система оподаткування, оподаткування доходів, податкові надходження.

АННОТАЦИЯ

В статье проведен анализ налога на доходы физических лиц в течение последних лет. Представлены поступления налога на доходы физических лиц и военного сбора в государственный бюджет Украины, а также доля налога на доходы физических лиц в номинальном ВВП в течение 2014–2018 годов. Исследован механизм применения налоговых социальных льгот при налогообложении доходов физических лиц. Определены проблемы социально-регулирующей функции налога и принципу равенства всех плательщиков перед законом. Приведены пути повышения налоговых поступлений в бюджет. Выяснено, что нынешняя система налогообложения является социально несправедливой касательно малообеспеченных граждан Украины. Их доходы после налогообложения НДФЛ даже при применении ПСП не соответствуют прожиточному минимуму. Приведена тенденция увеличения налогового давления на физических лиц, которая ограничивает их право на получение налоговой социальной льготы.

Ключевые слова: налог на доходы физических лиц, налоговая льгота, система налогообложения, налогообложение доходов, налоговые поступления.

ANNOTATION

Through taxes, privileges and financial sanctions, the state makes unified requirements for effective economy in the country. Tax privileges are an instrument for fulfilling the functions of the state, namely the regulatory and social. But when implementing tax reforms, the government is more focused on filling the state budget and almost does not pay attention to the social function of taxes. The article defines the problems of social and regulatory function of the personal income tax and ways of their solution. The reasons for the excessive tax burden on the poor strata of the population of Ukraine are highlighted. The problem of taxation from individuals' incomes was always relevant. Issues of improving preferential taxation were dealt with by many domestic scientists, some of which were presented in the article. The problems of optimization of the tax system as a whole, as well as the question of effectiveness of social privileges and assessment of their provision, were investigated. But in the modern system of preferential taxation, many issues remain unresolved and subject to more research. The study of these problems will improve the existing mechanism of taxation of social benefits and will help solve the issue of social justice of the Ukrainian population. The article analyzes the tax on personal income over the last five years. The mechanism of application of social tax privileges at the taxation of incomes of individuals is investigated. The problems of socio-regulatory function of the tax and the principle of equality of all payers before the law are determined. The ways of increase of tax revenues to the state budget of Ukraine are presented. The current taxation system is socially unfair for low-income Ukrainian citizens. The article presents and analyzes the dynamics of the level of tax burden on incomes of citizens in the form of wages of different levels, taking into account the income tax of natural persons, the single social contribution and the military duty for 2014–2018. The tendency of increase of tax pressure on physical persons, which limits their right to receive tax social privileges, is presented.

Key words: personal income tax, tax exemption, tax system, income tax, tax revenues.

Постановка проблеми. Провідна роль у забезпеченні виконання державою функцій щодо регулювання економічних процесів належить податкам. Через податки, пільги та фінансові санкції, держава висуває єдині вимоги щодо дієвого ведення господарства в країні. Податкові пільги є інструментом виконання функцій держави, а саме регулюючої та соціальної. Однак під час здійснення реформ щодо оподаткування уряд більшою мірою спрямований на наповнення державного бюджету й майже не приділяє увагу соціальній функції податків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема оподаткування доходів фізичних осіб була завжди актуальною, що привернуло увагу багатьох науковців. Протягом останніх років вітчизняні вчені здійснювали вагомий внесок у розвиток теорії та практики оподаткування, досліджували фіскальну ефективність податку на доходи фізичних осіб, оцінювали ефективність надання пільг та вдосконалювали пільгове оподаткування під час справляння податку на доходи фізичних осіб. Особливої уваги набуло дослідження проблематики оптимізації системи податкових соціальних пільг в роботах таких учених, як В.М. Помулева, Л.Б. Штефан, Д.О. Ткач, О.Л. Діброва, В.І. Глухова, А.П. Іванова, М.О. Слатвінська.

В.М. Помулева визначає, що податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) має виступати інструментом державного регулювання доходів фізичних осіб, отже, важелем платоспроможності, споживання та заощаджень, тобто виконувати соціально-регулюючу роль, відповідати принципу соціальної справедливості [4, с. 223].

Л.Б. Штефан та Д.О. Ткач під час дослідження дійшли висновку, що українська система оподаткування є недосконалою. Врахування й реалізація іноземного досвіду буде сприяти переходу до дієвої обґрунтованої системи оподаткування, що посилить соціальну складову системи оподаткування в Україні [3, с. 641].

О.Л. Діброва, досліджуючи фіскальну роль ПДФО, стверджувала, що для зміцнення фінан-

сової незалежності місцевих бюджетів необхідно розглянути варіанти щодо повного використання податкового потенціалу ПДФО шляхом використання оптимальних пропорцій розподілу ПДФО для зарахування до місцевих бюджетів максимально можливих часток надходжень податку [7, с. 734].

В.І. Глухова та А.П. Іванова провели аналіз податкових надходжень до державного бюджету та дійшли висновків, що сума податкових надходжень зростає, але, попри абсолютний приріст, їх частка в бюджеті є нестабільною. Це свідчить про те, що хоча й відбувається постійне вдосконалення оподаткування, проте фіскальний потенціал податків є невикористаним через податкові пільги, ухилення від сплати, недоліки в адмініструванні та податкову зборгованість [8].

М.О. Слатвінська визначила, що в умовах наростаючого бюджетного дефіциту й скорочення можливостей держави бюджетними методами здійснювати фіскальне регулювання актуалізується проблема визначення ефективності застосування чинних податкових пільг та доцільності їх подальшого функціонування в Україні. Проблема ускладнюється тим, що в нашій державі налічується більше 250 пільг, 30% з яких приводять до втрат бюджету. Регулююча функція, яку дають змогу виконувати податкові пільги, не виконується в повному обсязі. З огляду на зростання податкового навантаження й рівня тіньової економіки за останні роки це може привести до чергового падіння економіки [9].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження податку на доходи фізичних осіб та механізму застосування податкових соціальних пільг під час оподаткування доходів фізичних осіб.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні, як і в західних економічно розвинутих країнах, ПДФО має вагоме фіскальне значення, його частка у зведеному бюджеті України посідає друге місце після податку на додану вартість. Водночас проблема соціальної

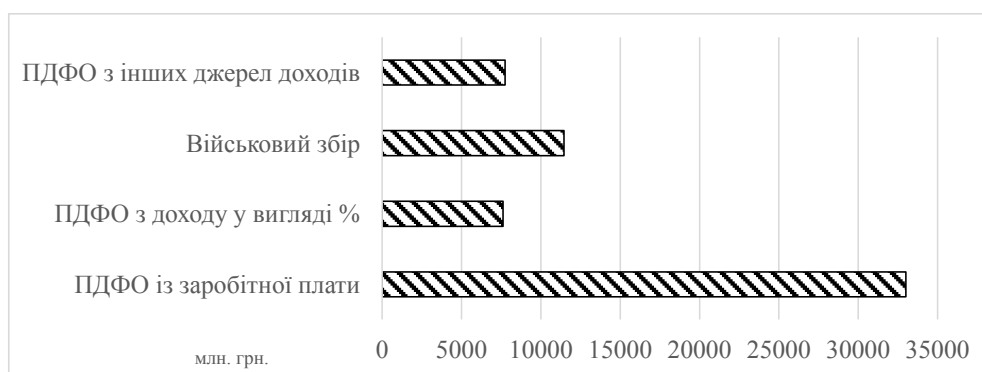

Рис. 1. Надходження ПДФО та військового збору до Державного бюджету України за 2016 рік

Джерело: створено за даними джерела [6]

несправедливості цього податку залишається невирішеною, що негативно впливає на доходи громадян, рівень добробуту населення України та забезпечення соціальних стандартів життя.

Із серпня 2014 року на доходи малозабезпечених громадян посилюється податкове навантаження шляхом введення обов'язкової сплати військового збору в розмірі 1,5% незалежно від рівня заробітної плати. Надходження від сплати військового збору є вагомим часткою в наповненні державного бюджету. Розглянемо наочно надходження ПДФО та військового збору (ВЗ) до Державного бюджету України за 2016 рік.

У 2016 році найбільше ПДФО з доходів надійшло до Державного бюджету України у вигляді заробітної плати (32 994 млн. грн.). Надходження від сплати військового збору надійшли у сумі 11 457 млн. грн., що становить 2,3% усіх податкових надходжень до Державного бюджету.

Проаналізуємо надходження ПДФО та військового збору до Державного бюджету

України за 2017 рік (рис. 2). У 2017 році надходження ПДФО з доходів у вигляді заробітної плати значно збільшились, становлячи 46 045 млн. грн., що більше на 13 051 млн. грн., ніж у 2016 році. Сума військового збору, що надійшла до Державного бюджету, також зросла, становлячи 15 067 млн. грн. Зменшення зазнали надходження ПДФО з доходу у вигляді відсотків. У 2017 році сума надходжень становила 6 015 млн. грн., що менше на 1 596 млн. грн., ніж у попередньому році (рис. 2).

Зростання надходжень від ПДФО свідчить про зростання номінальних доходів населення перш за все за рахунок зростання номінальної заробітної плати й підвищення фіскальної ефективності податку. ПДФО є стабільним джерелом доходів бюджету, його частка у ВВП протягом останніх років складає близько 5–6% (рис. 3).

З 2014 рік по 2018 рік частка ПДФО у ВВП зросла на 1,8 відсоткових пункти. З кожним роком надходження ПДФО не схильні до змен-

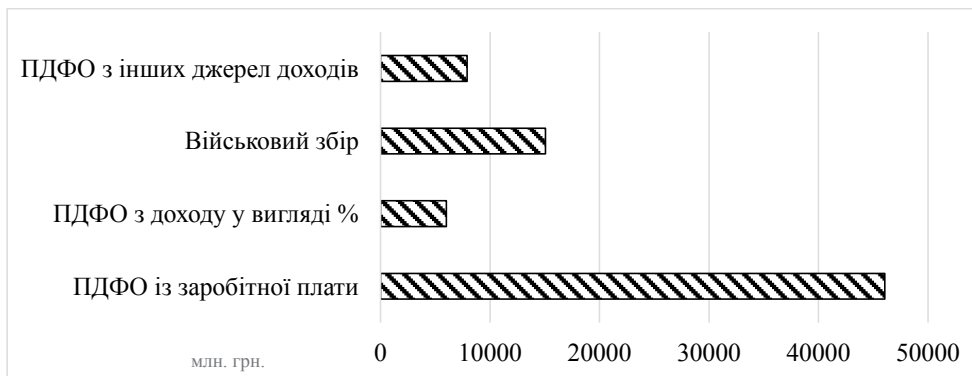

Рис. 2. Надходження ПДФО та військового збору до Державного бюджету України за 2017 рік

Джерело: створено за даними джерела [6]

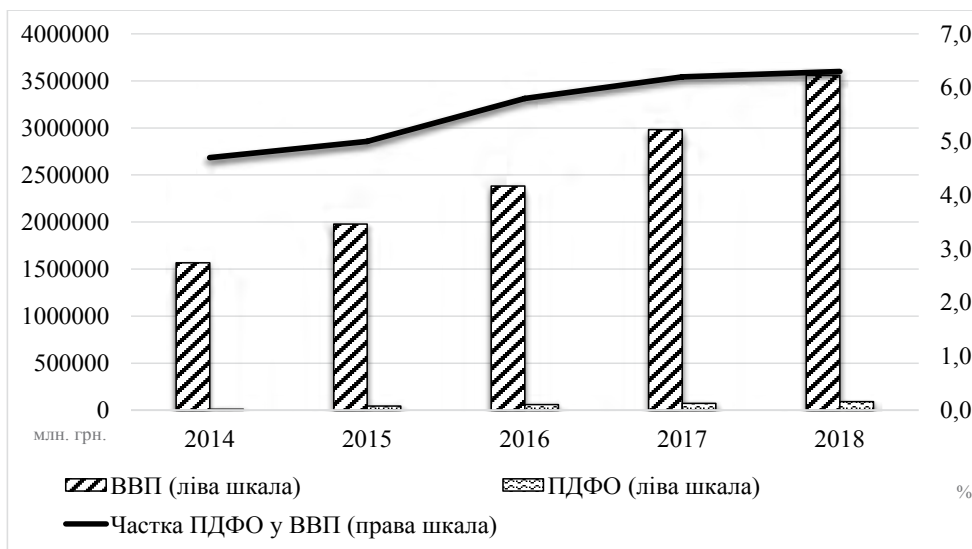

Рис. 3. Частка ПДФО у номінальному ВВП протягом 2014–2018 років

Джерело: створено за даними джерела [5]

шення як у номінальному виразі, так і щодо ВВП. У рамках фінансової децентралізації, яка відбулась у 2015 році, ПДФО є основним джерелом горизонтального вирівнювання податкоспроможності бюджетів, що безпосередньо впливає на державний бюджет.

Проаналізуємо надходження ПДФО до державного бюджету України за останні 5 років та частку ПДФО у податкових надходженнях до державного бюджету (табл. 1).

У 2015 році відбулося різке збільшення надходжень ПДФО до державного бюджету на 32 416 млн. грн. порівняно з 2014 роком. Це пояснюється змінами, згідно з Бюджетним кодексом України, у відрахуванні цього податку до бюджетів різних рівнів в умовах проведення політики децентралізації. Місцеві бюджети тепер повинні спрямовувати частку ПДФО до державного бюджету. Надходження ПДФО до державного бюджету України зростають й далі з кожним роком. Так, у 2018 році надійшли 91 742 млн. грн. від ПДФО, що на 16 709 млн. грн. (22,3%) більше, ніж у попередньому році. Загалом протягом 2014–2018 років надходження ПДФО збільшились на 79 096 млн. грн. (725,46%). Частка ПДФО у податкових надходженнях до державного бюджету також має тенденцію до зростання. У 2018 році частка ПДФО у податкових надходженнях становила 12,17%, що більше на 7,66%, ніж у 2014 році. Держава намагається створити якнайкращі умови для ведення бізнесу, що спричиняє посилення податкового тиску на фізичних осіб.

Основним джерелом доходів населення є заробітна плата, а головною статтею надходжень ПДФО є податок, що утримується із заробітної плати громадян. Оцінимо зміни в механізмі оподаткування 1, 2, 3, 5, 10 та 15 мінімальних заробітних плат на фіскальне навантаження громадян протягом 2014–2018 років (рис. 4).

До 2016 року із заробітних плат утримувався єдиний соціальний внесок (ЄСВ), тому його враховуємо під час оцінювання рівня податкового навантаження. Як засвідчують дані, він зумовлював додаткове податкове навантаження на всі без винятку доходи, але після скасування ЄСВ у 2016 році рівень податкового навантаження не знизився, оскільки ставку ПДФО було підвищено до 18%. У 2014–2016 роках були помітні зміни в навантаженні за ПДФО залежно від розміру отримуваної заробітної плати, але з 2017 року коефіцієнт податкового навантажен-

ня становить 19,5% (включаючи військовий збір) для всіх громадян незалежно від рівня заробітної плати.

Для зниження податкового тиску на доходи малозабезпечених громадян Податковим кодексом передбачені податкові соціальні пільги (ПСП), однак їх перелік обмежений та застосовується до вузького кола платників.

Пунктом 30.1 статті 30 Податкового кодексу України визначено, що податкова пільга – це передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності підстав, визначених пунктом 30.2 Податкового кодексу України [1].

Податкова соціальна пільга застосовується до доходу (у вигляді зарплати), що нараховується на користь платника податку протягом звітного податкового місяця, якщо розмір такого доходу не перевищує суму, яка дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи станом на 1 січня звітного податкового року (з 1 січня 2014 року він становить 1 218 грн.; з 1 січня 2015 року – 1 218 грн.; з 1 січня 2016 року – 1 378 грн.; з 1 січня 2017 року – 1 600 грн.; з 1 січня 2018 року – 1 762 грн.; з 1 січня 2019 року – 1 921 грн.). Податкова соціальна пільга становила 100% розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року (стаття 169 розділу IV Податкового кодексу України).

Проте, відповідно до Закону від 24 грудня 2015 року № 909-VIII, були внесені зміни до низки статей ПКУ для забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році, зокрема в підпункті 169.1.1 слова й цифри «що дорівнює 100 відсоткам» замінили словами й цифрами «що дорівнює 50 відсоткам» [2]. Отже, з 2016 року розмір податкової соціальної пільги (неоподатковуваний дохід) складає лише половину від прожиткового рівня.

Для працездатної особи станом на 1 січня 2019 року за розміру прожиткового мінімуму у сумі 1 921 грн. граничний дохід для застосування ПСП у 2019 році становитиме:

$$1\,921 \text{ грн.} \times 1,4 = 2\,690 \text{ грн.}$$

Однак розмір мінімальної заробітної плати з 1 січня 2019 року становить 4 173 грн. Отже,

Таблиця 1

Надходження ПДФО до Державного бюджету України за 2014–2018 роки, млн. грн.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2018 рік до 2014 року, %
ПДФО	12 646	45 062	59 811	75 033	91 742	725,46
Усього податкових надходжень до державного бюджету	280 178	409 418	503 879	627 154	753 816	269,05
Частка ПДФО у податкових надходженнях до державного бюджету	4,51%	11,01%	11,87%	11,96%	12,17%	7,66%

Джерело: створено за даними джерела [5]

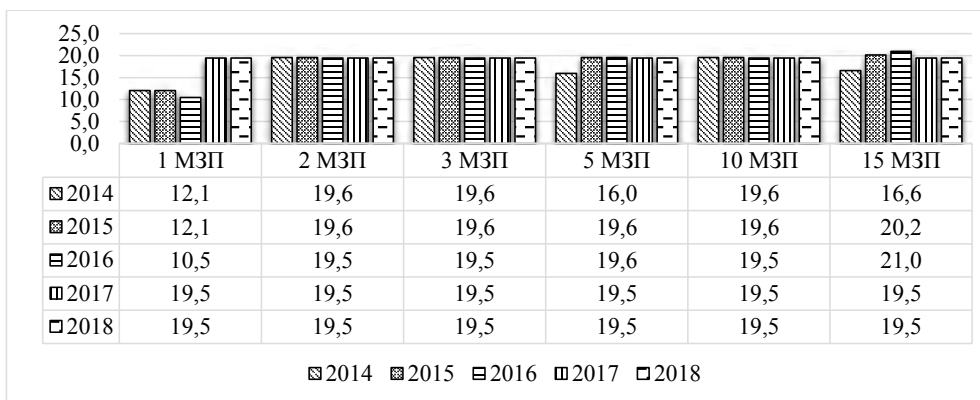

Рис. 4. Динаміка рівня податкового навантаження на доходи громадян у формі заробітної плати (ПДФО+ЄСВ+ВЗ), %

Джерело: створено авторами на основі джерел [5; 6]

нарахована заробітна плата працівнику за виконану місячну норму праці не може бути менше цієї величини.

Виходить, що ПСП не буде застосовуватись до доходів більшості працівників, бо розмір їх заробітної плати повинен бути вищим за 4 173 грн, а граничний дохід для застосування ПСП на 2019 рік – 2 690 грн.

Розмір загальної ПСП на 2019 рік сягає 50% розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), установленого законом на 1 січня звітного податкового року (підпункт 169.1.1 ПКУ):

$$1\ 921\ \text{грн.} \times 50\% = 960,50\ \text{грн.}$$

Таким чином, загальною ПСП зможуть скористатися працівники, які трудяться лише на умовах неповного робочого часу, та й то не в усіх випадках. ПКУ визначає лише граничний розмір заробітної плати, отримуваний від одного роботодавця, який дає право на застосування ПСП (підпункт 169.4.1 ПКУ).

Розглянемо окремі аспекти застосування ПСП та їх вплив на доходи громадян. Для цього проведемо розрахунки сум ПДФО за різних розмірів доходу за умови, що доходом є заробітна плата.

1) При доході у 2 690 грн. (соціальна пільга застосовується) ПДФО складе: $(2\ 690 - 960,5\ \text{грн.}) \times 18\% = 311,31\ \text{грн.}$

2) При доході у 2 691 грн. (соціальна пільга не застосовується) ПДФО складе: $2\ 691 \times 18\% = 484,38\ \text{грн.}$

3) При доході у 2 717 грн. (соціальна пільга не застосовується) ПДФО складе: $2\ 717 \times 18\% = 489,06\ \text{грн.}$

Таким чином, за збільшення місячного доходу лише на 1 гривню збільшується сума ПДФО на 173,07 грн., або на 55,6%, а збільшення місячного доходу лише на 1% (з 2 690 грн. до 2 717 грн.) приводить до збільшення ПДФО на 57,3% (178,29 грн.). Якщо враховувати утримання з доходу громадянина, крім ПДФО, військовий збір, після оподаткування дохід буде менший за законодавчо встановлений прожитковий мінімум (табл. 2).

Отже, отриманий дохід після утримань ПДФО та військового збору є нижчим за прожитковий рівень, і для таких громадян відсутня можливість належного існування, не говорячи про забезпечення найбільш необхідних потреб на освіту, оздоровлення, підвищення культурного рівня тощо, адже громадяни за таких низьких доходів можуть задовольнити лише вкрай необхідні матеріальні потреби, й саме вони є найбільш незахищеними та вразливими [3, с. 640].

У багатьох розвинених країнах в основу визначення сум неоподатковуваних доходів покладено саме прожитковий мінімум [10, с. 387; 4, с. 225]. Заслугове на увагу визначення ефективності пільги та її впливу на доходи платників, які виховують дітей віком до 18 років. Якщо платник виховує одну дитину віком до 18 років, то пільга на дітей взагалі відсутня [4, с. 225]. Відсутня й «звичайна» пільга для будь-якого платника в розмірі 960,5 грн., якщо його дохід більший за 2 690 грн.

Підвищення рівня неоподаткованих доходів спричиняє суттєве зниження кількості податкових надходжень, але за рахунок виведення коштів з «тіні», що не підлягають оподаткуван-

Таблиця 2

Розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб протягом 2017–2019 років, грн.

Рік/місяць	На 1 січня	На 1 липня	На 1 грудня
2017	1 600	1 684	1 762
2018	1 762	1 841	1 921
2019	1 921	2 007	2 102

Джерело: створено за даними джерела [5]

ню, та посиленню контролю над можливостями великих бізнесів працювати через офшори можна підвищити рівень надходжень до бюджету. Також можна підвищити рівень оподаткування пасивних доходів (дивіденди). Ставка податку на окремі види пасивних доходів становить 5%, що зовсім не рівняється зі ставкою оподаткування трудових доходів у розмірі 18%. Притому, що пасивні доходи можуть отримувати заможні люди, а більша частина населення, що має низький або середній рівень доходу, повинна сплачувати податок у розмірі 18%.

Більш того, у бюджеті, як у сполучених судинах, зменшуються надходження податку з трудових доходів малозабезпечених осіб, а за рахунок збільшення їх доходів збільшуються податки на споживання та заощадження в результаті стимулюючого ефекту на загальний попит на товари й послуги [3, с. 640].

Висновки. Таким чином, узагальнюючи проведене дослідження, можемо стверджувати, що податок на доходи фізичних осіб на сучасному етапі не виконує належним чином соціально-регулюючу функцію. Механізм оподаткування порушує принципи рівності всіх платників перед законом та соціальної справедливості. З кожним роком держава посилює податковий тиск на фізичних осіб та обмежує їх право на отримання податкової соціальної пільги. В Україні доходи малозабезпечених фізичних осіб після оподаткування ПДФО навіть під час застосування ПСП не відповідають прожитковому рівню. Податкове навантаження на заробітну плату працездатного населення не дає змогу забезпечити комфортне існування громадян, вилучаючи частину доходів для задоволення їх життєво необхідних потреб.

Основними напрямками подальшого дослідження є обґрунтування вдосконалення фіскальної політики держави та її впливу на соціально-економічні процеси в суспільстві.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 12.04.19).
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році : Закон України від 24 грудня 2015 року № 909-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/909-19> (дата звернення: 28.04.19).
3. Штефан Л.Б., Ткач Д.О. Регулююча роль податкових пільг при оподаткуванні доходів фізичних осіб. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка і суспільство»*. 2016. № 2. С. 638–641.
4. Помулева В.М. Соціальна ефективність податкових пільг в оподаткуванні доходів фізичних осіб. *Інноваційна економіка*. 2014. № 3. С. 223–227.
5. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 03.04.19).

6. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua> (дата звернення: 02.04.19).
7. Діброва О.Л. Фіскальна роль податку на доходи фізичних осіб. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка і суспільство»*. 2016. № 7. С. 733–738.
8. Глухова В.І., Іванова А.П. Аналіз податкових надходжень до Державного бюджету України. *Інтернаука*. 2016. URL: <http://www.inter-nauka.com> (дата звернення: 07.04.19).
9. Слатвінська М.О. Податкові пільги як інструмент реалізації фіскальної політики. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2017. № 12. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7254> (дата звернення: 21.04.19).
10. Романовська Ю.А., Урбанович В.А. Єдиний соціальний внесок як ефективний інструмент забезпечення надходжень у системі державного соціального страхування. *Бізнес-Інформ*. 2018. № 12. С. 386–393.

REFERENCES:

1. The Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 02 December 2010 №2755-VI / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (application date: 12.04.19).
2. On amendments to the Tax Code of Ukraine and certain legislative acts of Ukraine on ensuring the balance of budget revenues in 2016: Law of Ukraine dated December 24, 2015, No. 909-VIII / The Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/909-19> (application date: 28.04.19).
3. Shtefan L.B., Tkach D.O. (2016) Reghuljujucha rolj podatkovykh piljgh pry opodatkuvanni dokhodiv fizychnykh osib [Regulatory role of tax privileges when taxing individuals' incomes]. *Naukovyj visnyk Mukachivskogho derzhavnogho universytetu. Serija "Ekonomika i suspiljstvo"*, no. 2, pp. 638–641.
4. Pomuljeva V.M. (2014) Socialjna efektyvnistj podatkovykh piljgh v opodatkuvanni dokhodiv fizychnykh osib [Social efficiency of tax privileges in the taxation of individuals' incomes]. *Innovacijna ekonomika*, no. 3, pp. 223–227.
5. Ministry of Finance of Ukraine. URL: <https://www.minfin.gov.ua> (application date: 03.04.19).
6. State Treasury Service of Ukraine. URL: <https://www.treasury.gov.ua> (application date: 02.04.19).
7. Dibrova O.L. (2016) Fiskaljna rolj podatku na dokhody fizychnykh osib [The fiscal role of the personal income tax]. *Naukovyj visnyk Mukachivskogho derzhavnogho universytetu. Serija "Ekonomika i suspiljstvo"*, no. 7, pp. 733–738.
8. Ghlukhova V.I. (2016), Ivanova A.P. Analiz podatkovykh nadkhodzenj do Derzhavnogho bjudzhetu Ukrajiny [Analysis of tax revenues to the State Budget of Ukraine]. *Internauka*. URL: <http://www.inter-nauka.com> (application date: 07.04.19).
9. Slatvinsjka M.O. (2017) Podatkovi piljghy jak instrument realizaciji fiskaljnoji polityky [Tax privileges as an instrument for implementing fiscal policy]. *Visnyk Sumsjkogho nacionaljnogho aghramogho universytetu. Serija "Ekonomika i menedzhment"*. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7254> (application date: 21.04.19).
10. Romanovsjka Ju.A., Urbanovych V.A. (2018) Jedynyj socialjnyj vnesok jak efektyvnyj instrument zabezpechennja nadkhodzenj u systemi derzhavnogho socialjnogho strakhuvannja [The only social contribution as an effective tool for providing revenues in the system of state social insurance]. *Biznes-Inform*, no. 12, pp. 386–393.